

TYÖVÄEN KALENTERI

1908

I

Rissanen
1907.

TYÖVÄEN KALENTERI

1908

I

TOIMITTANUT

SOSIALISTISEN AIKAKAUSLEHDEN TOIMITUS

PAINOS 35,000 kpl.

SOSIALIDEMOKRATISEN PUOLUETOIMIKUNNAN
KUSTANNUKSELLA

**Puolueiden voima
eduskuntavaaleissa
maalisk. 15 ja 16 p:nä
1907.**

1. Sosialidemokratia 330,300
2. Suomettalaiset . 244,230
3. Nuorsuomalaiset. 121,637
4. Ruotsinmieliset. . 112,257
5. Maalaisliitto . . . 51,242
6. Krist. työväki . . . 15,168
7. Nuupalalaiset. . . 1,246
8. »Kieltolakilista» . . . 477
9. Kurikkalaiset . . . 397
10. Radikaalit 168

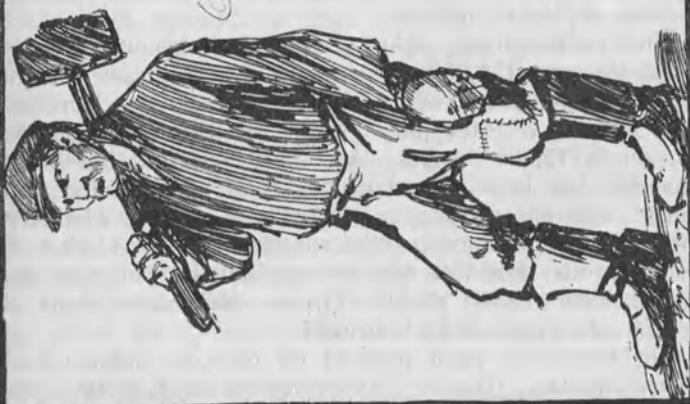
Hajalistanat 14,920
Yhteensä 892,042

Hyll. vaaliippuja 8,367

Annettuja ääniä . 900,409

Äänioikeutettuja 1,274 126

Äänestäjäprosentti 70,67

KATSAUS VIIME EDUSKUNTAVAALEIHIN.

Ensimmäiset yleisen äänioikeuden perusteella toimitetut edusmiesvaalit viime maaliskuulla tarjoavat varsinkin sosialidemokrateille paljon mieltäkiinnittävää, tämä kun oli ensi kerta kun maan sosialistinen puoluekin otti osaa maan edustajien valitsemiseen. Seuraava »kuivia numeroja» sisältävä katsaus vaaleihin löytäneen vuoksi yhtäkaikki lukijansa.

Äänestysoikeutettujen luku ennen eduskuntauudistusta oli koko maassa noin 170,000, viime maaliskuun vaaleissa oli äänioikeus 1,274,126:lla hengellä. Väkiluku koko maassa henkiluetteloiden mukaan v. 1905, joiden perusteella äänestysluettelot laadittiin, oli 2,772,104 henkeä. Äänioikeutettuja oli siis 45.9 0/0 väkiluvusta. Jos kaikki 24 vuotta täyttäneet olisivat olleet äänioikeutetut, eikä siis vaivaisapua nauttivilta y. m. olisi äänioikeus riistetty, olisi äänioikeutettuja ollut runsaasti 48.5 0/0 väkiluvusta, ja jos 21 vuotta täyttäneet olisi saaneet äänioikeuden, olisi mainittu suhdeluku noussut yli 50. Ennen eduskuntauudistusta oli noin 6 0/0 väkiluvusta äänioikeutettuja.

Kun ensimmäiset vaalit pidettiin oli osanotto niihin odottamattoman innokas. 70.67 0/0 äänioikeutetuista käytti ääntään, vaan 29.33 0/0 oli sitä käyttämättä. Äänioikeutettujen ja äänestäjien luvusta eri osissa maata tekevät seuraavat luvut selkoa:

	Äänioikeutettuja.	Äänestäjiä.	Äänestäjiä 0/0.
Uudenmaan lääni	159,336	118,114	74.13
Turun ja Porin »	206,958	162,617	79.73
Hämeen »	145,075	111,671	76.97
Viipurin »	215,293	149,653	69.51
Mikkelin »	88,931	57,931	65.14
Kuopion »	139,254	86,008	61.76
Vaasan »	205,460	144,411	70.29
Oulun »	116,818	70,004	59.93
Koko Suomi	1,274,126	900,409	70.67

erikseen:

Kaupungit	166,188	120,765 ¹⁾	72.67
Maaseutu	1,107,936	771,112 ¹⁾	69.60

Kuten luonnollista oli osanotto äänestykseen vilkkaampi kaupungeissa, koska siellä ei ollut pitkiä matkoja äänestyspaikalle. — Merkillistä on kuitenkin, että Uudenmaan ja Viipurin lääneissä suhde on päinvastainen; maaseudulla otti niissä väestö lukuisammin osaa vaaleihin, kuin kaupungeissa. Tiheämmin asutuissa eteläisissä lääneissä oli osanotto vaaleihin myöskin vilkkaampi kuin harvemmin asutuissa pohjoisissa lääneissä. Köyhimmissä itäisissä ja pohjoisissa rajaseuduissa oltiin vaaleihin nähden jotenkin välipitämättömiä. Salmin ja Suojärven pitäjissä Laatokan koillisrannalla käytti vaan noin $\frac{1}{4}$ äänioikeuttaan, ja niistä länteen olevassa Pälkjärven pitäjässä ainoastaan 37.9 0/0. Kuhmoniemen pitäjässä kaakkoisessa osassa Oulun lääniä, Venäjän rajan puolella, äänesti 31.6 0/0 äänioikeutetuista. Rovaniemellä otti osaa vaaleihin vaan 37.2 ja siitä luoteeseen sijaitsevassa Kolarin »jatkuvaan nälkävuotta» potevassa pitäjässä vaan 31.7 0/0. Lapin vaalipiirissä ei äänestäjien luku missään pitäjässä noussut yli 40 0/0 äänioikeutetuista, jopa laskien Inarin pitäjässä niinkin alas kuin 16.7 0/0, joka on alhaisin luku koko maassa. Eteläosissa maata eivät sellaiset pitäjät, joissa 80 0/0 äänioikeutetuista otti vaaleihin osaa suinkaan

1) Äänestäjiä, joista ei ole tietoa, äänestivätkö maalla tai kaupungeissa, koska he olivat äänestäneet toisessa vaalipiirissä, kuin missä olivat hengille kirjoitetut, oli 8,532.

ole harvinaisia. Tällaisia olivat m. m. Kymi, Jokioinen, Hump-pila, Eräjärvi, Keuruu, Tottijärvi, Joroinen ja useat ruotsinkieliset rannikkopitäjät. Ulvilassa käytti äänioikeuttaan 94.7 % äänioike-tetuista, Yläneellä 92.5 %.

Entä sitten tärkeä kysymys, kelle valitsijat antoivat äänensä. Pääpiirteissään tuntevat jo kaikki vaalien tulokset. Annetuista 900,409 vaalilipusta hyljättiin eri syistä 8,367 eli 0.94 %. Miten jällellä olevat 892,042 ääntä jakaantuivat eri puolueita kohden ja kuinka monta edustajaa eri ryhmät saivat eduskuntaan valituiksi selviää seuraavasta taulukosta.

	Annettuja ääniä.	%.	Edustajia.	%.
Sosialidemokratinen puolue	330,300	37.03	80	40.0
Suomalainen »	244,230	27.38	59	29.5
Nuorsuomalainen »	121,637	13.64	26	13.0
Ruotsalainen kansan »	112,257	12.58	24	12.0
Maalaisliitto	51,242	5.75	9	4.5
Kristillinen työväenliitto	15,168	1.70	2	1.0
Nuupalalaiset ¹⁾	1,246	0.14	—	—
Se varsinainen kieltolakilista ¹⁾	477	0.05	—	—
Kurikkalaiset ¹⁾	397	0.04	—	—
Radikalit ¹⁾	168	0.02	—	—
Hajalistat	14,920	1.67	—	—
	<hr/>			
	Yhteensä 892,042	100.00	200	100.0

Vaalien tulosta osottaa niiden edustajien lukumäärä, jonka kukin puolue sai valituksi. Edustajien luku ei kuitenkaan aivan tarkasti vastaa puolueiden voimasuhteita. Edellä olevaa taulua tutkimalla huomaa nimittäin, että pienet hajapuolueet eivät saa-neet yhtään edustajaa valituksi, vaikka niiden yhteenlasketulla äänimäärällä olisi tullut saada vähintään 4 edustajaa läpiajetuksi. Myöskin muut pienemmät puolueet, kristillinen työväenliitto, maa-laisliitto, ruotsalainen kansanpuolue ja nuorsuomalainen puolue, saivat kukin ainakin yhden, vieläpä kaksikin edustajaa vähemmän, kuin mikä olisi vastannut niiden hyväksi annettua yhteenlaskettua

¹⁾ Nuupalan »maatyöväen puolueella» oli oma lista Turun läänin pohjoisessa vaalipiirissä, »se varsinainen kieltolakilista» sekä radikalit saivat ääniä Uudenmaan vaalipiirissä, kurikkalaiset Uudenmaan ja Vii-purin läntisessä vaalipiirissä.

äänilukua. Tämän huomaa helposti vertailemalla ylläolevassa taulukossa löytyvien annettujen äänien ja valittujen edustajien prosenttilukuja keskenään. Suurimmat puolueet, sosialidemokratinen ja suomalainen, saivat sitävastoin valituksi edellinen 6 jälkimäinen 4 edustajaa enemmän, kuin niiden oikeastaan olisi tullut saada. Osittain tällainen tulos johtuu siitä, että maa ei ole yhtenä vaalipiirinä, vaan on jaettu useampiin sellaisiin, mutta pääsyynä siihen on kuitenkin hajaantuminen pieniin ryhmiin, jonka kautta äänet menevät niin hajalle, ettei yhtään edustajaa saa valituksi.

Puolueitten voimasuhteista eri osissa maata antaa jonkunlaisen kuvan seuraava taulukko, josta käy selville suurimpien puolueitten saama ääniluku kussakin läänissä.

Annettu vaalilippuja	Suomal. puolue	Nuors. puolue	Ruotsal. puolue	Maalais- liitto	Sos. dem. puolue	Sos. dem. % kaikista äänistä ¹⁾
Uudenm. l.	20,402	6,521	44,544	—	40,951	37.4
Turun ja Porin l.	48,184	14,810	22,832	—	62,650	38.9
Hämeen lääni	30,250	10,817	—	—	62,855	56.8
Viipurin »	40,199	31,850	2,117	21,364	47,036	31.7
Mikkelin »	19,579	8,148	—	3,360	25,327	44.2
Kuopion »	9,938	26,864	—	5,563	41,864	49.3
Vaasan »	51,982	13,204	42,293	2,746	32,896	22.9
Oulun »	23,696	9,442	471	18,209	16,721	24.3
Koko maa	244,230	121,637	112,257	51,242	330,300	37.0

erittäin:

Maaseutu	218,261	15,776	31,565	333	39,956	37.6
Kaupungit	24,183	104,221	79,884	50,848	287,199	33.3
Muista vaalip.	1,786	1,640	808	61	3,145	37.6

Varsin tarkkaa kuvaa ei ylläolevista luvuista kuitenkaan saa eri puolueiden alueista. Niinpä sosialidemokratinen puolue Uudellamaalla suomenkielisen väestön keskuudessa sai enemmän kun puolet äänistä, ruotsinkielisillä seuduilla vaan verrattain pie-

¹⁾ Prosenttilukua laskiessa ei hyljäytyitä vaalilippuja ole otettu lukuun.

nen osan ruotsinkielisten äänistä. Samaten se ruotsinkielisillä seuduin Turun lääniä sai hyvin vähän kannatusta ja yleensäkin sen hyväksi läänin eteläisessä vaalipiirissä annettiin suhteellisesti vähän ääniä. Turun läänin pohjoisessa vaalipiirissä sitävastoin saivat sosialidemokratiset edustajat runsaasti puolet kaikista annetuista äänistä. Vaasan läänin Pohjanmaanpuoleisessa osassa sai sosialidemokratia vähän kannatusta, Keski-Suomeen kuuluvassa osassa sitävastoin enemmän kuin mikään muu puolue. Viipurin läänissäkin oli sosialidemokratialla länsiosassa, jossa on runsaammin tehtaita ja työväkeä, enemmän kannatusta, kuin tämän läänin itäosissa. Sosialidemokratian varsinaisen alueen muodosti näinollen Sisä-Suomi, jossa se useimmissa pitäjissä oli vahvimpana puolueena, tavallisesti saaden yli puolet annetuista äänistä. Ainoastaan paikoittain tapaa täällä pitäjiä, jossa sosialidemokratia on saanut vähän ääniä, kuten Sahalahdella, jossa ainoastaan 29.1 % äänistä annettiin sosialidemokratian puolesta. Päinvastoin oli sosialististen äänien osuus useinkin odottamattoman suuri, tehden esim. Ypäjällä 79.1, Jokioisissa 76.8, Tottijärvellä 77.1, Petäjävedellä 78.4, Laukaassa 76.0 ja Humppilassa jopa 83.6 pros. kaikista annetuista äänistä.

Raja- ja rannikkoseuduilla sekä koko Pohjanmaalla oli sosialidemokratialla vaaleissa varsin vähän menestystä. Useissa pitäjissä sai se tuskin yhtä prosenttia ainoastaan harvoissa paikoin yli 20 % annetuista äänistä. Myöskin, mikä on varsin huomattavaa, sai sosialidemokratia yleensä kaupungeissa suhteellisesti vähemmän ääniä kuin maaseudulla. Ulkomailla on asianlaita päinvastoin, sillä tunnettuhän on, että sosialistiset aatteet etupäässä teollisuustyöväen piireissä ovat otollisen maaperän löytäneet. Meillä sosialidemokratia suurimmaksi osaksi on »maalaissozialismia». Tämä omituinen seikka johtuu osittain siitä, ettei meillä teollisuuseväestöä paljon ole, osittain taas siitä, että kaupunkilaisväestöstä suuri osa on ruotsinkielistä, jonka keskuudessa sosialismi muutenkin on varsin vähän kannatusta saavuttanut.

Lähemmin käyvät sosialidemokratian saavutukset viime vaaleissa esille, jos vertaa niitä väestön tosiasialliseen ryhmyykseen, »porvareihin» ja »köyhälistöön». Tällaisen tutkimuksen kautta saadaan myöskin selville kuinka suuri osa köyhälistöä oli luokkatietoista ja äänesti sosialidemokratista puoluetta.

Verrattain hyvän tilastollisen pohjan väestön luokituksiksi saa henkilöluetteloista vuodelta 1905, siis samalta vuodelta, jonka

luetteloiden perusteella myöskin äänestysluettelot laadittiin¹⁾. Jos laskee talolliset, kruununtilanhaltijat, muun elinkeinon kuin maanviljelyksen itsenäiset harjottajat, koroillaan eläjät, konttoripalvelijat, työnjohtajat y. m. käskyläiset perheineen muodostavan »porvarillisen» osan väestöä, sekä torpparit ja lampuodit, vakinaiset työmiehet teollisuuden ja maanviljelyksen alalla sekä ne, joilla mitään vakinaista työtä ei ollut, asuivat he sitten omassa tahi toisten asunnossa, »köyhälistöön», tulee maan koko väestöstä kuulumaan kumpaankin ryhmään seuraava luku henkilöitä:

	Maaseudulla	Kaupungeissa	Koko maa
»Porvareita»	872,314	131,316	1,003,630
Köyhälistöä	1,549,237	179,233	1,728,470
Muuta väestöä ²⁾	30,420	9,584	40,004
Yhteensä	2,451,971	320,133	2,772,104

prosentteissa:

	Maaseudulla	Kaupungeissa	Koko maa
»Porvareita»	35.6	41.0	36.2
Köyhälistöä	63.2	56.0	62.4
Muuta väestöä	1.2	3.0	1.4
Yhteensä	100.0	100.0	100.0

Jos vertaa näitä lukuja edellä esitettyihin vaalitulosten lukuihin, käy selville, ettei läheskään koko köyhälistö luokkatietoisena vaaleissa seisonut sosialidemokratian kannalla. Jos näin olisi ollut, olisi, otaksuen että »porvarien» ja köyhälistön keskuudessa olisi ollut suhteellisesti yhtä paljon äänioikeutettuja, lähemmä $\frac{2}{3}$ äänistä täytynyt tulla sosialistisille edustajille. Viime vaaleissa päinvastoin osa köyhälistöä äänesti porvareita, sillä jos otaksuinkin, että jokaikinen porvari olisi käyttänyt äänioikeuttaan, joka suinkaan ei ollut asian laita todellisuudessa, olisi porvarispuolelle korkeintaan voinut tulla noin 500,000 ääntä, jota vastoin he viime vaaleissa saivat yli 550,000.

Yllä olevat luvut osottavat myöskin, että kaupungeissa, päinvastoin kuin luulisi olevan asian laidan, köyhälistö on suhteelli-

1) Näitä lukuja ei ole toistaiseksi julaistu. Ne ovat saadut tilastollisen päätoimiston arkistosta.

2) Etupäässä paikkakunnalla ei oleskelevaa väkeä.

sesti heikompia kuin maaseudulla. Tämä seikka, joka epäilemättä on seuraus siitä, että kapitalistinen suurteollisuus meillä on kaupungeissakin niin heikosti kehittynyt, selvittää osaltaan syyn siihen edellähuomautettuun seikkaan, että sosialidemokratia kaupungeissa sai suhteellisesti vähemmän ääniä kuin maaseudulla. Myöskin sosialidemokratian hyväksi annettujen äänien lukua eri lääneissä selvittää katsaus köyhälistön suhteelliseen lukuun eri osissa maata. Prosentteissa oli köyhälistöä äskenmainitussa merkityksessä v. 1905 eri lääneissä seuraavasti:

	% koko väkiluvusta
Uudenmaan lääni	67.8
Turun ja Porin lääni	71.4
Hämeen lääni	73.5
Viipurin »	43.4
Mikkelin »	66.7
Kuopion »	67.0
Vaasan »	57.7
Oulun »	58.3
<hr style="width: 50%; margin-left: auto; margin-right: 0;"/> Koko maa	62.4

Näitäkin lukuja verratessa edellä esitettyihin, sosialististen äänestäjien suhdelukuja esittäviin lukuihin, huomaa, että niissä lääneissä, joissa köyhälistön luku on suhteellisesti suurempi, myöskin sosialistit yleensä saivat enemmän ääniä, kuin sellaisissa joissa köyhälistön luku on pienempi. Mutta toiselta puolen selviää myöskin, että köyhälistön luku on paljoa suurempi kuin sosialististen äänestäjien viime vaaleissa. Suuri herätystyö on siis vielä tekemättä, mutta kun se on tehty, on sosialidemokratiasella puolueella todellakin toivoa tulla eduskunnassa voimakkaammaksi kuin kaikki muut puolueet yhteensä. Viime vaalien tulos oli hyvä, mutta ensi kerralla tulosten täytyy olla vieläkin paremmat. Ainaakaan se ei ole mahdotonta.

Edv. Gylling.